

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24.— Coz.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și
străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franc
Telefon
 pentru oraș și interurbana
 Nr. 750.

REDACTIA

ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napolază.

ROMÂNUL

„Le roi est mort, vive le roi!”

Arad, 13 Octombrie.

În faptul dimineții de Sâmbătă, în fața corpului neînsuflețit al regelui Carol, s'a puzit striga în România fraza de sus cu adâncă rezonanță istorică, frază cu un îndepărtat trecut în unele țări, iar în altele cu un trecut de mult isprăvit ca de pildă în Franța deodată cu moartea regelui între regi Ludovic al XIV-lea și urmașului său. „Regele a murit, trăiască regele”, sau cu semnificația actuală: regele Carol a murit, trăiască regele Ferdinand.

Vrem adecă să marcăm, invocând fraza istorică, o mare necesitate națională: stabilirea tronului, continuitatea tradițiilor dinastice, în regatul de peste munți.

Rădăcinile statului român sunt adânc înscrise în secolele trecute. Generații întregi au pus ostenele, silințe pentru trăinicia și bogăția celor două principate dunărene, și dacă cercetăm timpurile când s'au făcut cele mai glorioase contribuții, desigur le găsim atunci când tronurile aveau stabilitate, când pe ele erau reprezentanții din aceeași familie, deci când se moșteneau din tată în fiu. Acolo sunt măturile istorice, domniile Basarabilor și Musatinilor, și când descendenții direcți au înțeles să suie scaunul domnesc, îl suiau rudește. Exemple contrare sunt iarăș, căci erau Domni de câțiva ani, alții de câteva luni, și numai în aceste timpuri s'au abătut peste tronurile celor două țărișoare furtunile cele mai mari, aducând desorientarea cu ele.

Inima ne este copleșită de durere după linctul suveran. Pe lângă recunoștințele de ordin a căror expresiune le-am dat'o, asămădăm expresia uneia din binefacerile domnului Sale: consolidarea regatului român și stabilitatea pe care i-o aduce urcarea pe scaunul domnesc a lui Ferdinand. Noul rege are etapea cea mai frumoasă omenească, cea mai strălucitoare, și familia Sa este una dintre cele mai viguroase, mai înzestrate cu însușiri rare, pe care se poate bucura vre-un suveran, iar simpatia neamului românesc de pretutindeni este fără număr, profunde, față de toți membrii ei. Moștenitorul de tron, Alțeta Sa regală Carol, are cel puțin atâta popularitate la noi în Ardeal, și la frații bucovineni și moldoveni peste Prut, câtă are în regat.

Pe membrii familiei regelui Ferdinand îi vedem că au prins o mare dragoste față de pătratul României, au îndrăgit arta românească și săvârșesc o zeloasă muncă de binefaceri. Fără să riscăm am putea să ne proferăm și în alt chip — toți au căzut în caplașa mediului românesc. Aproape în chip excepțional, mediul românesc are o calitate foarte pregnantă, cum n'o au alte medii, că are de a atrage sufletele, de a le interesa, și de frumsetele și bogățiile sale.

Stabilitatea tronului regal român pe lângă care să continue linia de descendenți,

mai e constituită și prin partea sufletească, prin românizarea lor. Cu atât mai mult avem mai îndreptățite motive de a ne potența simpatiile și iubirea....

Moștenirile regelui Carol sunt multe. Cele cari aruncă o lumină mai intență asupra personalității Sale, cele cari au fost mai scumpe sufletului Său, se văd prin testamentul ce l'a lăsat, prin acea parte a testamentului care se referă la înmormântare. Regele Carol a fost un soldat prin eselență, a fost un conducător de oaste, una din calitățile cele mai distincte și ale regelui Ferdinand. Regele Carol a lăsat să fie înmormântat, fără pompă, și foarte semnificativ pentru sentimentele de cari a fost rob în viața Sa.

Imbrăcat în uniformă simplă de general, sicriul presărat cu flori naturale și acoperit cu steagul zdrențuit de gloanțe la Plevna, să

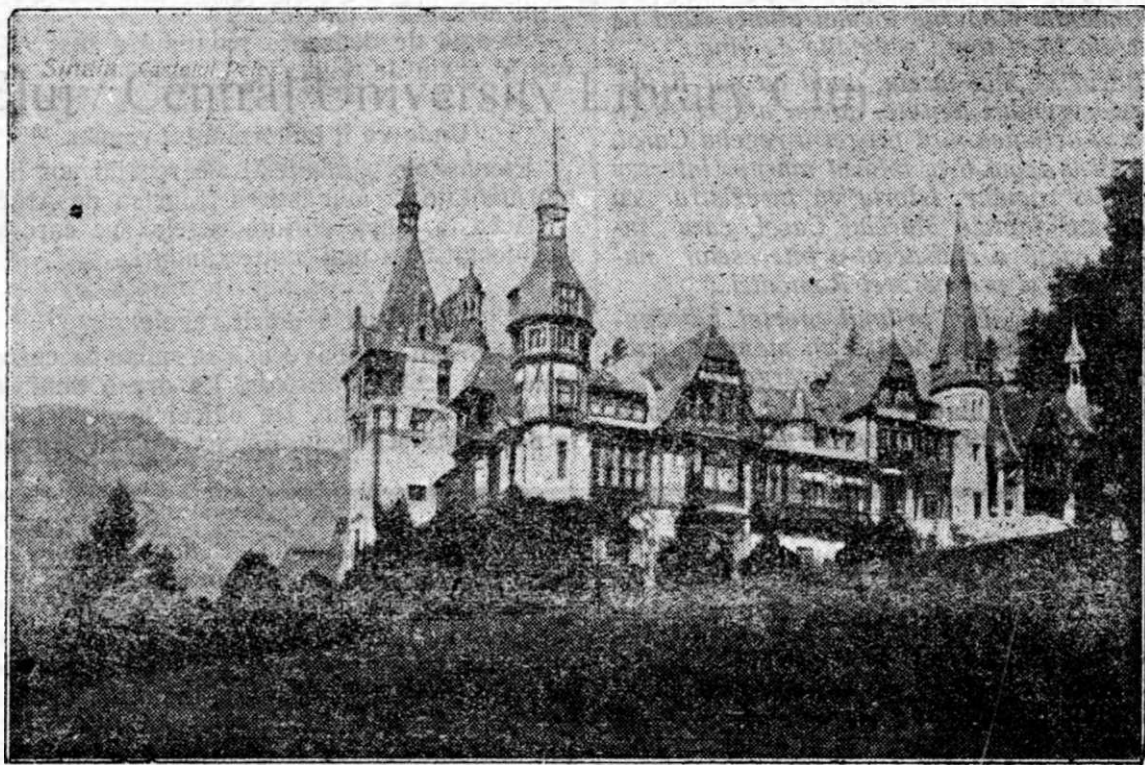
credere noi punem în fraza cu noua, frumoasa și înviorătoare rezonanță românească: *le roi est mort — vive le roi*, pe lângă calculul politice și obiceiului, *calculul sufletesc*, valoarea morală.

Regele Carol pe catafalc.

București.— A. T. R.— Procesul verbal despre moartea regelui Carol a fost luat de către d. Antonescu, ministru de justiție. După cetire d. ministru va depune testamentul defunctului rege la tribunalul județului Ilfov. Corpul neînsuflețit al marelui rege va fi adus la București, unde va fi așezat pe catafalc în palatul regal și expus vederei publicului. Inhumarea se va face în mănăstirea Curtea-de-Arges.

Testamentul regelui.

București. — Duminecă regele Ferdinand I a predat dlui prim-ministru, Ionel Brătianu, testamentul defunctului rege. Testamentul era

CASTELUL PELEȘ DIN SINAIA.

fie dus în fața mormântului dela Curtea de Arges, pe un dric de tun....

Strajnică moștenire! Și mai adaugem că tot în testament a pus la inima regelui Ferdinand să vegheze de țară și să-i măriască pământul.... Cât suflet, cât cuget românesc coboară cu sine în mormânt întâiul rege al României, se vedește prin acest testament.

Intreagă viața regelui Carol, cu austeritatea și simplitatea moravurilor familiare, cu severitatea, gravitatea și tactul atitudinilor publice, dibăcia diplomatică și iscusința ostășească, sunt avertismente față de noul rege al României deodată cu coborîrea unchiului Său în mormântul dela Curtea de Arges.

Strajnice avertismente!

Dar cu inima liniștită și cu neclintită în-

făcut cu mulți ani înainte și se extinde pe opt pagini. Pe primele două fețe marele defunct în cuvinte mișcătoare dă sfaturi urmașului Său, și-L roagă să continue politica inaugurată de El și să nizuască pentru o cât mai mare lărgire a hotarelor țării.

Din averea privată defunctul rege a testat mai multe milioane reginei, moștenitorului de tron și neamurilor mai sărace, iar 12 milioane lei, — după cum v'am anunțat — pentru scopuri de binefaceri.

Dorința defunctului rege este să i se facă o înmormântare simplă, pe cosciug să i se așeze flori naturale, ramuri de brad, sabia și coroana de bronz turnată din tunul turcesc. Convoiul să-L însoțească până la hotarul capitalei, iar aci cadavrul să i se așeze pe dricul unui tun turcesc și așa să fie adus în capitală. În mormântarea se va face în Curtea-de-Arges, unde drapelele tuturor regimentelor vor saluta sosirea cosciugului. Cosciugul să fie simplu și făcut din

Prețul unui exemplar 10 fileri.

lemn de stejar și să se acopere cu un drapel sdrențuit de gloante în războiul din 1877—78.

București. — În testamentul Său defunctul rege își exprimă dorința să fie îmbrăcat în uniformă de general în ținută de rând având toate distincțiile. Lângă cosciug să rostească sfinte rugăciuni preoții ambelor confesiuni. Pe cosciug să se depună numai flori naturale, iar coroanele să lipsească cu desăvârșire. La înmormântare să dea salve tunurilor tuturor forturilor capitalei. Mai târziu capitala va putea să-l aducă corpul și să-l așeze în mausoleu.

București. — Castelul Peleş este testat M. S. regelui Ferdinand, cu dreptul de folosință, însă, pentru regina-văduvă.

Ultimele cuvinte ale regelui Carol.

București. — Cu două zile înainte de moarte, după o scurtă plimbare prin parcul castelului regele a primit în audiență pe d. I. Brătianu, prim-ministru, căruia regele i-a spus între altele:

— Regret foarte mult, că n'am murit înainte de acest groaznic războiu.

Seara regele s'a simțit ceva mai bine. El a spus drului Mamulea să-l lase singur. La ora 9 regele s'a retras în salonul de dormit și încurând s'a culcat. Dimineața, când M. S. regina s'a trezit din somn a găsit pe rege mort în pat.

Cazul morții imediat a fost adus la cunoștința reprezentanților diplomați străini în capitală. Primul a sosit la Sinaia contele Czernin.

Doliul României.

București. — Intreagă presa, fără deosebire, comentează în articoli foarte elogioși întreagă acțiunea marelui rege.

„Universul” scrie: „...Vestea morții iubitului nostru rege ne vine ca un fulger. Soarta nemiloasă răpește din mijlocul nostru pe conducătorul României moderne tocmai atunci când ne concentram în el toate nădejțile de bine...”

„Viitorul”: „Mai târziu, după ce vor fi trecut aceste vremuri agitate, numai atunci se va ști aprecia acțiunea fără preget a regelui Carol, pe care El a depus-o în folosul marilor interese ale națiunii române. Istoria va înregistra cu litere de aur faptele Marelui Carol, care întreaga Sa viață a consacrat-o intereselor națiunii române și prosperării României...”

„Adevărul”: „...Din prilejul morții bătrânului rege să amuțească pentru un moment toată pasiunea și să înceteze orice divergențe...”

„Bukarester Tagblatt”: „Bătrânul rege a murit ca un erou pentru interesele patriei sale în

toilul războiului..... Înțelepciunea, caracterul ferm, judecata pătrunzătoare și autoritatea mare a regelui Carol a fost o garanție, că prin orice primejdii El va conduce țara la limanul fericit. La doliul nostru va lua parte fiecare națiune cultă, care obișnuia să vadă în persoana marelui nostru rege pe regulatorul chestiilor balcanice, dela înțelepciunea căruia nu numai se aștepta împiedicarea nouilor încercături, ci și relativ la terminarea definitivă a marelui războiu mondial se lega mari nădeji de rolul Său. Mângăerea pe care România o ar putea găsi în aceste momente triste este nădejdea, că noul Domnitor va governa în spiritul indicat de marile Său predecesor.”

Plecarea miniștrilor și a familiei princiare.

București. — Trenul special care urma să plece la orele 9 din Gara de Nord pentru Sinaia, a fost contramandat. După dorința familiei princiare, care urma să plece și ea cu acest tren spre Sinaia la orele 10 și jumătate s'a format un alt tren special la Cotroceni, cu care au plecat miniștrii, principele Ferdinand, principesa Maria și pricepele Carol.

Doliul în țară.

În semn de doliu, toate autoritățile au fost închise, iar judecătorii și tribunalele au suspendat judecarea proceselor. Prefectura poliției a luat dispozițiunea ca toate cinematografele, cabarete și teatrele să fie închise. Toți funcționarii, dela toate autoritățile, în semn de doliu, vor purta cravată neagră. Ofițerii de poliție, în uniformă vor purta doliu la sabie.

La palatul regal.

La palatul regal de dimineață, a fost un adevărat pelerinaj. Mii de oameni, din toate straturile societății au venit de s'au înscris la registrele cari s'au depus în salonul dela intrare din aripa dreaptă a palatului.

Steagul de deasupra palatului a fost lăsat jos, în semn de doliu.

Unde va fi înmormântat regele.

Rămășițele pământești ale regelui vor fi înmormântate la Mănăstirea „Curtea de Argeș”. Aceasta, după dorința regelui, pe care și-a manifestat-o în mai multe rânduri.

Cum a murit regele.

București. — Suveranii dormeau la castelul Peleş în acelaș dormitor. La ora 6 dimineața s'a deșteptat regina. De obicei la această oră se deșteaptă și regele. Regina văzând că regele

nu se deșteaptă și că doarme foarte liniștit, nu s'a îndurat să-i turbure somnul. Dar peste câteva minute regina șopti: Carl! Carl! Și neprimind nici un răspuns, observând că regele nu se mișcă, se apropie de pat și-l chieamă cu voce mai tare: Carl! Carl!

Regele, care la cel mai mic șgomot din cameră se deștepta, tot nu răspunse.

Atunci regina puse mâna pe capul regelui și strigă disperată: Carl!

Tipătul reginei se auzi în celelalte camere și când personalul intră în dormitor, găsi pe regină înghenunchiată, în nesimțire, la capătul suveranului.

Corpul regelui era rece... (G. Tr.)

Proclamația guvernului.

București — „Monitorul Oficial” publică următoarea proclamație a guvernului din prilejul morții regelui Carol:

— Români! România a pierdut pe marele său rege, Carol I. Aproape jumătate de veac întemeietorul regatului și-a consacrat toate forțele pe cari i le-a dăruit Dzeu și numai moartea a pus capăt bogatei și neobostitei Sale activități.

Defunctul a fost pildă strălucită abnegației față de popor, al cărui șef a fost, iar istoria națiunii române va eterniza în cele mai glorioase pagini conștiința datoriei perfecte și a virtuților Lui.

Eroismul Său dovedit pe câmpul de război a reînviat gloria țării noastre, iar pe terenul progresului înțelepciunea Lui a așezat țara pe temelii neclintite.

Românii în veci vor fi recunoscători pentru binefacerile fericitei Sale domnii în cari națiunea își vede chezașia progresului în viitor.

Prin activitatea Sa Carol I a contopit dinastia cu națiunea. În această zi de doliu fiecare Român își ține de datorie a se grupa pe lângă iubitul urmaș al tronului, care va găsi în iubirea și încrederea poporului nu numai mângăierea durerii Sale, care este a tuturor Românilor, ci totodată va găsi isvor de noi forțe pentru împlinirea grelei chemări ce îl așteaptă.

Pătruns de sentimentele de cari era animat gloriosul Său unchiu, noul rege își va continua activitatea în direcțiunea care să conducă națiunea română la realizarea chemării sale.”

Voci din presa străină.

„Pester Lloyd”: O răutate crudă a sortii răpește pe regele Carol tocmai la punctul critic al mersului lunei, în mijlocul unei conjuncturi în care ochiul său pătrunzător, puterea sa de voință, prestigiul și popularitatea pe care a câștigat-o sceptrul său la propriul său popor, aveau mizana istorică mondială să arate drumul drept țării.

Rănitul.

— Schiță de războiu. —

În dimineața unei zile de vară, vaporul românesc „Brăncoveanu”, gonește neîntrerupt la vale, ducând legat alături un șlep acoperit cu răniti și prizonieri bulgari. Felurite vârste, unii stau culcați cu fața spre cer, alții cu capul rezemat pe podul palmei, cei mai mulți în capul oaselor, privind spre țărmul bulgar, dealungul căruia se întorc la vetre iarăși, flăcăi și bărbați, obosiți de suferințele și groaza războiului.

În satele ce întâlnesc de-alungul Dunării, femeile se văd muncind grădinile și lanurile sau spălând albiturile întinse pe pietrișul curat al țărmului; bătrânii fac strașină la ochi de soarele arzător al zilei și privesc pătrunși de fiori reci, roiul de oameni grămădit pe puntea șleului, întrebându-se nu cumva de ar afla printre flăcăi, vlăstarele lor, plecate și rătăcite pe câmpiile Balcanilor.

Lângă cârmăciu, cu fața umflată și vânătă, un rănit se plânge, durerile îi turbură somnul, în care rar îi amorțește trupul și mintea.

A plecat de-acasă, lăsând în curte servitorii stăpânirii, luându-i căruța, vitele și fânul din bătaura, făina ce mai avea strânsă, în schimb unui petec de hârtie și le-a dat cu inima plină, căci era vorba de Bulgaria cea mare, Bulgaria întinsă între Marea Neagră și Marea Egee și îmbrățișându-și nevasta și copilași, a ieșit pe

poartă, chemat la armia cea mare, armia care pleca la granița dinspre Turcia.

Zece luni de grozavă suferință, s'au scurs ca zece ani, dealungul iernei friguroase, pe noroi și sloată, fără mâncare, zdrobit de oboselile marșurilor, făcând pe rând drumurile la Kirkilise, Bunar-Hisar și Lulle-Burgas, dela Ceatagea la Bulair, iar de aci prin Salonic la Seres și Kniajevo, luptând pentru ceea ce i-a încălzit inima mai mult, visul Marii Bulgarii.

Durerile îl lasă uneori și ridicându-și ochii spre pădurile verzi ce-i trec pe dinaintea ochilor, se uită par'că înapoia suferințelor îndurate și se întreabă cum s'a putut el strecura ca un șoim printre plumbii omoritori ai Osmanilor, cum a scăpat teafăr de gloanțele șrapnelor dela Lule-Burgas, ce treceau spărgându-se deasupra capului! O amărăciune îl cuprinde când gândește la cei ce i-au trimis să lupte împotriva fraților sârbi, unde n'a putut să înainteze, n'a tras un glonte și totuș, în fuga retragerii, a trebuit să primească un plumb, care să-l doboare la pământ.

Gândirea se îndreaptă cu ciudă către acei oameni răi, cari au învrăjbit neamurile, au adunat oștile să lupte pentru poftele și lăcomia unui pământ convenit fraților, oftează adânc, își proptește capul pe sacul de mâncare și a doarme într'o aiurare nedeslușită de amintiri.

Vaporul bate pripit din aripile roțiilor, intrând într'un canal țărmuit de sălcii stufoase și legându-se la cheul de lemn al portului.

Frunțile oștenilor bulgari se încrețesc, gândurile negre îi cuprind, dacă libertatea ce le-a fost făgăduită a fost numai o vorbă goală. Un doctor român privește dela țărm la rănitul de lângă cârmă.

Călătorii au ajuns la țărmul cel liber al României.

Durerile rănitului le simte și el, căci sufletul românului este iertător și bun, chiar când prietenia ajunge dușmănie de moarte.

Se apropie de rănit, îi cercetează rana, îi scoate afară la țărm și-i scoate din carne o pânză sdrențuită de glont, turtită, în mușchii spatelui. Il leagă ca pe un frate și îl readuce la șlep, urându-i bună călătorie.

Călătorul se simte din ce în ce mai bine. Frântura de plumb a pus-o în portofoliul lui în vechit să o arate soției lui scumpe și copilașilor care-l așteaptă cu drag de atâtea luni în pustia lui casă.

Vaporul alunecă pe apele liniștite, s'apropie de Turtucaia. Aici face ocolul spre sulul apei și se alătură de pontonul românesc.

Pe clădirile mai înalte fâlfâie în vânt steagul tricolor, Turtucaia a trecut sub ocârmuire românească.

De pe dealuri scoboară cu grabire femei și copii, lăsând ogrăzile deschise, ușile deschise, ei fug spre port, căci s'a vestit în țarg că se întorc cei pierduți din toamnă, voinici plecați din ordin în armia cea mare a Bulgariei.

regat în acest timp greu la răspântia la
a aruncat isbucnirea furtunei războiului.

Regele Ferdinand al României, ca nou suve-
al regatului vecin nu se va îndepărta nici-
de politica pe care a urmat-o unchiul și
tatăl său de decenii și care a adus statului ro-
mân înalt prestigiu în concertul popoarelor, o
politica de tot excepțională în Balcan și întinderi
vecinale.

„Neue Freie Presse”: Intregă monarhia au-
stro-ungară ia parte azi împreună cu poporul ro-
mân la doliul pentru moartea venerabilului rege,
ca să ridicat țara sa, prin înțelepciune, energie
și războinice dela mici începuturi la înălțimea ei
azi. Regele Carol al României a fost unul dintre
mari figuri istorice, de cari rar se bucura o
țară. În el au fost împreunate talent de bărbat
și înaltă destoinicie militară și simțul de
responsabilitate, a cărui seriozitate și adâncime
remarcat în chip atât de însemnat chiar în
viața sa. Cu regele României moare clă-
direa statului român, care a așezat pereții casei
pe temelii sigure, a rămas întotdeauna în ca-
de impuse de realitate, și n'a urmat nici când
s-a arătat superficial al momentului. El a fost un a-
rătat întemeietor de stat, cu toate calitățile ne-
re pentru ca să se poată acomoda stărilor
nouve. El a fost precaut, dar totodată îndrăzneț,
capabil să adapteze tot ce a fost modern, dar
departe de politica de răsturnare și de
politica despotică.

Din momentul în care a coborât de pe vapor la
Izvoarele Severin, până la sfârșit, el a fost român, s'a
comportat cu totul exigențelor și intereselor po-
porelor române, care l'a chemat pe tron. Trimitem
doliului român în această zi de doliu condolean-
țe noastre sincere; noi simțim împreună cu toți
românii cari l'au cunoscut și l'au stimat pe rege; noi
simțim în el o figură istorică, despre care putem
să spunem cu cuvintele poetului, că urmele zilelor ce le-a
lăsat pe pământ nu vor peri în Aeonii. Cu el se
termină o normă un domnitor mare, un om bun,
mai însemnat diplomat și general, admini-
strator și bărbat politic.

În altă parte același ziar scrie:

Regele Carol al României a fost un prinț care
a făcut servicii nemuritoare pentru poporul său.
El a fost îmbrăcat ca prinț de Hohenzollern, călă-
rind prin Austria către București, să conducă o
armată de partide ce părea incapabilă de o
victorie serioasă, un străin fără rădăcini și a-
rătat de nenumărate primejdii. El moare, sti-
mând în întreaga Europa ca monarh de înalte con-
știință și cuminte bărbat de stat, după ce pe câm-
p de luptă dela Plevna a izbândit pentru poporul
nostru independența, în ultimul războiu balcanic i-a
mărit teritoriul și a sporit bogăția națională. Mol-
dovia și Valahia dintr'odată s'au transformat în re-
publica României, și n'a fost numai o schimbare de

frumusețe frumoase, cu obrazul rumen, cu
un strâns cu îngrijire și împletit cu flori, a-
rătat în întâmpinare soților români, trecuți
în vremea sub puterea Bulgariei, cari au format
o puternică, în fruntea oștilor bulgare și au
găsit în rândurile dușmanului.

Din două sute voinici se întorc scapați de
era morții, numai cincizeci; toți se caută,
îmbrățișează, se sărută lung pe obrazii arși
și lacrimi, ce curg în râu pe fețele înegrite și
crușcate.

Un norodul se pierde, chihotind pe uliță, două
zeci și câțiva copii plâng că n'au aflat pe ai
lor printre călătorii sosiți, se duc fără tova-
ni în ograda lor sunguratecă, să reînceapă
o viață chinuită de doruri neimplinite.

Pe cărarea umbrită de salcâmi, se mișcă cu
tate rănitul, spre căsuța din deal. Nimeni
nu vine să-l primească, unde sânt ei de n'au
vizitat.

O femeie bătrână îl vede se apropie cu
tate de dânsul și-l sărută pe frunte, abia
recunoscând în soldatul ce pășeste greoi
pe povara durerilor, pe voinicul de altă dată.
El se apropie de pragul căsuței lui se oprește. Ușa e zăvorâtă,
apoi slabă de candelă se zărește pe ferea-
șă, veghind pe sobă neadormită ca la capul
unui mort.

El scușcă sare bucuros căinele, gudurându-
pe lângă stăpânul întors în haine sdrențuite,
și trist ca un cerșetor, la pragul casei.

Bate la ușa, bate la geam, un glas înăbușit
răspunde. Soția se repede la geam și sub

nume, ci începutul unui progres rar pe care țara
l'a făcut sub conducerea înțeleaptă a regelui Carol.

Regele Carol a fost un rege în toată puterea
cuvântului, un domnitor creator, întemeietorul u-
nui regat, întemeietorul unei armate și părintele
țării.

În monarhia austro-ungară, cu care regele n'a
avut numai legături politice, ci și alte multe per-
sonale, cu dureroasă tristețea va pătrunde vestea
că o astfel de marcantă figură a fost scoasă din
viforoasele conjuncturi de acum. Regele, care atât
de sus își ridicase demnitatea, și își împlinise cu
atâta seriozitate datoriile și care a petrecut mult
timp pe pământul monarhiei, ne-a fost nouă de o
astfel de încredere, ca și când ne-ar fi aparținut
nouă. Ne întristează gândul că nobila sa soție,
care i-a înfrumșețat viața și a colaborat la demni-
tatea sa, acum este văduvită. Nu fără adâncă emo-
țiune ne luăm rămas bun dela o figură istorică
ce ne-a însoțit propria noastră viață și viața mo-
narhiei în decursul atâtor decenii.

Războiul.

Afghanii contra Indiei și Rusiei.

Din Constantinopol s'a anunțat după ziarul
oficios „Afghan” că Emirul din Afghanistan a
trimes o armată de 400.000 de oameni, trupe
regulate, pentru a lua orașul Peschewar, cheia
Indiei. O altă armată de 300.000 de oameni este
destinată pentru atacarea Rusiei.

Știrea merită a fi luată în seamă, deși cifrele
sunt evident fantastice. În manualul pentru ar-
mată și flotă din 1909 publicată de locot. ge-
neral von Alten, se scrie că Emirul decedat a
format o adevărată armată afghană, organizată
după modelul european. La moartea sa armata
se compunea din 67.000 oameni de infanterie,
12.000 de călăreți și 300 de tunuri; între aceste
tunuri se află 100 tunuri Krupp. Armata regu-
lată poate fi întărită prin urmare numai de tru-
pe regulate. Peschawar este orașul, care in-
hide pasul Chaiber, prin care trece drumul dela
Cabul, capitala Afganistanului, spre India.

Alsacia inundată.

Roma. — Se telegrafiază din Bale, că cu
toate că pioile au încetat de câteva zile, mai
toată Alsacia e inundată. Pe alocurea, zăpada
a ajuns la 30 de cm. înălțime. Fluviile și toren-
tele s'au revărsat. Rinul și Rodanul amenință să
se reverse. Șesurile între Mulhouse și Vosgi se
află în mare parte sub apă. Intre cele două ar-
mate potrivnice din Alsacia, s'a format o sta-
vilă naturală, care îngreunează operațiunile mi-
litare. — (A. T. I.)

hainele castanii ale unui soldat ars de soare,
sălbătăcit de chinurile războiului, își vede voi-
nicul, deschide zăvorul și se aruncă nebună în
prag, cuprinzându-l prelung cu brațele și aco-
perindu-l cu sărutări ca pe un mort iubit, în-
torsi din cealaltă lume.

Soldatul se apleacă cu durere și cuprinde
în brațe copilașul cel mic și pe rând pe toți trel,
cari se tem, se trag speriați de tatăl lor, îmbră-
trănit și înegrit ca un tăciune.

Pe patul curat, schimbat ca de sărbătoare,
rănitul adoarme cuprins ca de o oboseală, ce-l
străbate trupul din tălpi până în creștet.

Femeia stropește și curăță curtea, face focul
și aduce apă proaspătă dela fântână; copiii se
aprobie unul câte unul cu dragoste de tatăl lor
rănit, care doarme adânc, nu sub un cort pe
câmpia înecată de ploii și omăt, ci sub acoperi-
șul căsuței lui din vârful dealului.

Cel mai mijlociu deschide portofelul lăsat
pe masă și scoate pânza de plumb păstrată de
tatăl său pe urma războiului, ca cea mai crudă
mărturisire a chinurilor sale îndurate.

Femeia se apropie și vede bucata de glonț
și înțelegând misterul care se ascunde în acea-
stă amintire, ochii i se împăejenesc, o apropie
de buze și o sărută ca pe o bucată din corpul
iubitului ei soț, ca pe o medalie din marele răs-
boiu al Balcanilor.

Omul deschide ochii, ca trezit dintr'un somn
cotpitor și revăzând glonțul, simte că-i lu-

Clocniri la granița ruso-afghană.

Constantinopol. — Ziarele sosite aci ieri, a-
duc confirmarea incidentului cu tunelul dela
granița ruso-afghană. De mai mulți ani, Rușii să-
pau în taină un tunel care ar fi legat orașul de
granița Kiosk cu Horat. Guvernul acestui din
urmă oraș fiind înștiințat, emirul Afganistanului
a ordonat ca tunelul să fie distrus.

După unele știri, 2000 de lucrători ruși ar
fi pierit în acest tunel. Acest incident a pricinuit
o mare tensiune în relațiunile ruso-afgane.

Nu se proclamă republică în Ungaria.

Budapesta. — (Oficial). — *Zilele acestea a
fost răspândită din Petersburg știrea, că o de-
putațiune maghiară a plecat la Petersburg, ca să
prepare acolo proclamarea republicei în Un-
garia. — În fața numeroaselor știri tătărăști, cu
care e inundată din Petersburg presa europea-
nă, e de prisos desmințirea acestei știri. — In-
sufletirea dinastică e în Ungaria azi mai mare
decât ori-și-când.*

România nu face o politică de aventuri.

România. — *Vorbind de politica actuală a
statului român, ziarul „Corriere dela Puglie”
scrie: România nu e deprinsă să facă o politică
de aventuri, mai cu seamă când e vorba de in-
teresele supreme ale neamului. În împrejură-
rile istorice de față, toate partidele politice al-
cătuiesc un gând și un suflet. (A. T. I.)*

Asediarea Belfortului.

Berlin. — După cum se anunță din Zürich
Franzeii sunt pregătiți, că Germanii vor în-
cepe în zilele cele mai apropiate asediarea Bel-
fortului.

Germanii spre Gent.

Berlin. — „Lokalanzeiger” aduce știrea că
armatele Germane înaintează spre orașul Gent,
pe care-l îl vor ocupa.

Ofenziva victorioasă.

Budapesta. — Dela cartierul principal se a-
nunță: Trupele noastre luând ofenziva și câști-
gând multe lupte victorioase au înaintat până la
râul San. Alungarea dușmanului dela Przymysl
e terminată. Am atâcat rămășițele armatei duș-
mane ce impresora cetatea spre nord și sud.
Jaroslau, Lezajsk sunt în posesiunea noastră.
În Polonia rusească am avansat dela Chyzow
spre ost. Incercarea forțelor mari rusești de a
trece Vistula din Ivangorod și spre sud dela a-
ceasta cetate am zădărnicit-o. — General-ma-
jor Höfer, locțiitorul șefului statului major. (Bi-
roul de presă al guvernului.)

necă o lacrimă fierbinte în colțul pleoapelor și
oftând din adâncul sufletului, zice:

— Un glonte din pușca unui frate sârb...

Obosit, închide ochii, cu fața luminată de ra-
zele amurgului, care strecoară ultimele raze
printre florile de pe policioara ferestrei.

Casa se umple de o liniște tainică, toți um-
blă în vârful picioarelor pe podeala de pământ,
așternută cu velințe curate, nu s'aude decât su-
flarea înceată și câteodată tăiată de suspine a
rănitului.

O fanfară militară trece în fruntea unui re-
giment românesc, rănitul visează, arme, rân-
durile risipite ale trăgătorilor înaintând în sal-
turi, focul ucigător al tunurilor, care bubuie în
crestele dealurilor, victoriile bătăliilor câștigate,
ca și înfrângerile crude suferite, pe când femeia
și copiii, fericiți de întoarcerea voinicului, bine-
cuvântează trecerea trupelor, strigând:

— Trăiască ocârmuirea românească.

(„Rev. Inf.”)

I. B. Danubian.

ANUNȚURI

SE PRIMESC CU PREȚURI
MODERATE LA ADMINISTRA-

— — ȚIA ACESTUI ZIAR. — —

— — TELEFON: 750. — —

Joffre primește ajutor.

Genf. — După o știre din Lyon, deacolo au plecat trupe numeroase pentru întărirea armatei generalului francez Joffre. Eri au plecat la vre-o 50 trenuri militare. Fiecare tren avea 70 vagoane.

Știri franceze.

Paris. — Dela cartierul principal se comunică oficial cu datul de 8 Octombrie: Situația generală e neschimbată. La aripa dreaptă, spre Nord dela Oise, lupta devine tot mai violentă. În centru e relativ liniște.

Cu datul de 9 Octombrie s'a comunicat în Bordeaux dela cartierul principal: La aripa stângă lupta continuă cu multă violență. Frontul de luptă se întinde până în ținutul Lens-Labassée. Frontul s'a lungit la ambele aripi, în urma numărului enorm de cavalerie ce ia parte în luptă.

Linia cavaleriei se întinde până la Armédecères. Pe frontul dela Somme până la Meuse nu e nimic nou. În Woewre dușmanul a reușit în repetite rânduri să respingă avansarea noastră.

Nouă lupte în Belgia.

Roma. — *Giornale d'Italia* anunță că în curând vor avea loc nouă mari lupte în Belgia între Germanii și armatele anglo-franceze. După o telegramă din Londra, Englezii au debarcat încă în săptămâna trecută însemnate trupe la Dunkerque și Ostende și aceste trupe s'au împreunat deja cu trupele franceze ce se găsesc în împrejurimea Dunkerque-ului. Armata aceasta e chemată să împiedece aripa dreaptă a Germanilor de a ataca armata franceză.

Rușii se retrag.

Budapesta. — (Cenzurat). — *Dela cartierul presei se anunță: Rușii sunt în retragere. Holera face ravagii îngrozitoare în rândurile Rușilor. Din linia de foc sosesc știrile cele mai bune.*

Auffenberg în disponibilitate.

Viena. — *Monitorul armatei publică autograful Maj. Sale monarhului, prin care generalul Auffenberg, exprimându-i-se recunoștința Preainaltă pentru victoriile dela Komarow și Zamosce precum și pentru ajutorul ce l'a dat la Magierow, e trecut în disponibilitate.*

Flota rusească în apele române.

Sofia. — Vineri dimineața s'a oprit în fața Balcicului flota rusească din Marea Neagră, constând din 28 unități. Trei torpiloare au intrat în port. Un ofițer rus coborându-se la mal a predat comandantului portului o scrisoare adresată guvernului român. Afirmativ scrisoarea ar fi trimis-o comandantul flotei rusești.

Anglia rupe relațiile cu Turcia.

A. T. U. primește din Constantinopol: Ambasadorul englez a provocat pe toate femeile, supuse engleze, să plece în patria lor.

Tunuri franceze în Muntenegru.

Milano. — „Gazetta del Popolo” din Turin primește informația dela corespondentul său din San Giovanni di Medua, că flota francezilor ce operează în Marea Adriatică se compune din 40 unități, între cari sunt și câteva vase mai mici engleze. Vasele mari engleze operează în Marea Mediterană. Francezii au debarcat în zilele aceste la Antivari tunuri de calibrul 15.6 cm., cari au fost duse apoi în cetatea Krtusch, care se găsește lângă muntele Lovcen. Cu aceste tunuri, Muntenegrenii nu vor putea face multă ispravă, căci, după cum recunosc și Francezii, pentru bombardarea orașului Cattaro sunt necesare mortiere de calibrul mai mare. În Muntenegru sunt de prezent 350 soldați francezi, din cari 250 formează detașamentul ce fusese trimis la Scutari.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 13 Oct.

Transportarea la Viena a moaștelor din Suceava. Ni se anunță din Viena, că sarcofaagul cu moaștele sfântului Ioan sosește zilele acestea din Suceava aici și va fi așezat în capela română.

Biroul central al Uniunii de pace interparlamentar, care până acum funcționa la Bruxelles a fost mutat la Cristiania (Norvegia). Secretar general este norvegianul Lange.

Cutremurul de pământ din Asia-mică. Se anunță din Constantinopol: Telegramme oficiale primite la ministerul de interne spun că un cutremur de pământ foarte violent a avut loc Joi noaptea pe la ora 12 la Bundur și Sparta în Asia-mică, vilaetul Koniah. Cutremurul a fost violent mai ales la Bundur și împrejurimi. Numărul exact al victimelor nu se cunoaște încă, dar se crede a fi 2500. Guvernul și semiluna roșie iau măsuri pentru a veni în ajutorul celor cari au scăpat cu viață.

După telegramele oficiale complementare din Constantinopol privitoare la cutremurul de pământ, un mare număr de case din Sparta au fost cu totul distruse. Localul administrației militare, biroul telegrafic, stabilimentele de binefacere, s'au prăbușit în parte. 248 de persoane au fost ucise, însă se crede că și alte cadavre se mai găsesc sub dărâmături. După cutremur un incendiu a distrus 18 case și prăvălii. Pagube și victime sunt și în împrejurimile Spartei.

La Burdur câteva cartiere au fost pe de-a-ntregul distruse. Conacul guvernului și închisorile au rămas neatînse. Victimile umane la Burdur se socotesc la 2000 afară de numeroși răniți. Cutremurul a cauzat stricăciuni și la Egherdir fără a face victime. La Ouluborlu sunt 4 ucisi și 5 răniți.

Din America spre Europa într'un dirijabil. Hotărât, americanii nu pot fi altfel decât excentrici. Astfel când toată lumea e îngrijorată de marele și groaznicul războiu european, din New-York se telegrafiază că un miliardar a plecat spre Europa, într'un dirijabil peste ocean, spre a vedea războiul european. Ce vrea, a fost omul curios și n'a pregetat și în chipul acesta, de a-și satisface curiozitatea. Se crede că el va debarca la Copenhaga, pe teren neutru.

Logodnă. D. Nicolae Tandreu cand. de preot și dsoara Virginia Pecurariu, fiica păr. protopop din Miercurea își rescumpără anunțurile de logodnă și cununie cu 20 cor. date pentru cumpărarea de cărți pe seama soldaților români răniți, aflători în spitalul din Sibiu. Bani s'au deșus la administrația „Telegrafului Rom.”

Suwalki (Ssuwalki). Este un guvernament al Poloniei rusești, mărginit în vest de Prusia, în nord de guvernamentul Kowno, în est cu guvernamentele Wilna și Grodno, în sud cu Lomsha și cuprinde 12.551,3 km. pătrați. Terenul este ses și spre est și nord este înconjurat de râul Niemen ca graniță. Populațiunea era în 1897 de 582,913 suflete (46 pe 1 kil. pătrat) și se compunea din 304,548 Lituani, 134,006 Polonezii, 59,129 Evrei, 53,109 Ruși și 30,485 Germani. După confesiune sunt 76 la sută catolici, 7 la sută ortodoxi 10 la sută Evrei. Ocupațiunile locuitorilor sunt agricultura și creșterea vitelor; se cultivă mai ales orz, ovăs, secară, cartofi, in. Se mai cresc păsări (gâște) și se cultivă stupăria. Industria este neînsemnată. În 1900 întrebuința 2045 lucrători și producea 2, 9 milioane ruble. Industria se ocupă exclusiv cu prelucrarea produselor agricole. Tot atât de neînsemnat este comerțul. Centrele comerciale principale sunt: Suwalki, Augustow, Werstholowo. Este împărțit în 7 cercuri: Augustow, Kalwaria, Mariampol, Sejny, Suwalki, Wladislawow, Walkowyschky.

Suwalki, capitala acestei gubernii, este situată aproape de lacul Wigris, pe linia laterală Orany-Grodno a călei ferate St.-Petersburg-Varșovia, s'a înființat pe timpul primei împărțiri a Poloniei, este frumoasă și regulată, are două gimnazii: unul de băieți și altul de fete, frontieră de comunicație cu Prusia și are 22,646 locuitori.

În această regiune s'an dat și se dau importante lupte între Ruși și Germani.

Serbare militară în Caransebeș. Duminecă în 14 l. c. au deșus aici jurământul de credință peste 4000 de ostași — partea covârșitoare Robiter Andrei Ghidii, asistat de preoții Ioan Sto-

mâni. Sfințirea apei s'a făcut de d. protopopian și Gheorghe Buru. După stropirea solilor cu apă sfințită, d. protopop a ținut o vorbă înflăcărată și plină de adevăruri istorice. A rătat adecă că Românii din patrie todeauna au fost loiali față de Tron și Casa domitoare, și vârsat sângele pentru aceasta și mult iubita patrie. Orchestra militară a cântat „Gott erhalte” iar soldații au aclamat cu entuziasm sincer M. Sa regele. La festivitate a luat parte întregul corpul ofițeresc și numărös public.

Invenția profesorului italian Argenterii. anunță din Roma: Profesorul italian Argenterii a terminat experiențele sale cu aparatul inceptor al comunicațiilor radiotelegrafice chiar la mari distanțe. Aparatul este mic, are nevoie de antenă, fără comunicație cu pământul, fără mosoare, pile și fără buteliile de Lesh. Noul aparat va costa foarte puțin.

Ministrul poștelor și telgrafului a trimis un inspector pentru a controla invenția lui Argenterii, care a dăruit în mod patriotic invenția guvernului italian, ținând seamă de actuala situație (A. T. I.)

Destălnuri urite. Cetim în „Ziua”, organul legăturii austro-ungare din București: „În fruntea numărului 24 Septembrie v. al ziarului „Universul” a fost publicat un articol, în care se zice între altele:

„În consiliul de miniștri, care a precedat consiliul de coroană, primul ministru a făcut cunoscut, că România are un tratat de alianță cu Austro-Ungaria. Prin acest tratat, din primul moment au fost miniștri, cari au declarat, că niciodată România nu va merge să se alăturea cu Austro-Ungaria, că este o imposibilitate morală, ca România să contribuie la triumful maghiarismului”.

— Dacă lucrurile acestea sunt adevărate, cel ce le-a spus în auzul lumii întregi s'a făcut vinovat de o înfrângere creștinească, care seamănă mult cu o denunțare care poate să fie decât în interesul celor ce vorbesc despre triumful maghiarismului, pentru că Românii să treacă cu vederea, că în Basarabia, care abia ieri a fost alaltăieri făcea parte din Moldova, sunt mai mulți români decât în Ardealul propriu zis și că starea Românilor din Basarabia, Moldoveni de baștină, e mult mai bună decât a celor din Ardeal.

E boală cu leac, îngâmfarea maghiară, dar nu e argia moscovită”.

POSTA ADMINISTRATIEI.

Dr. Lucian Georgeviciu, Orșova. Aveți de știt vit până la finea a. c. 14 cor.

Ioan Blidariu, Topleț. Am primit 7 cor. în bonament pe cvart. IV a. c.

Ultima oră.

ALUNGAREA RUȘILOR DIN UNGARIA.

Din Sighetul Marmatiei se anunță: Luptele la graniță, cu Rușii, ce au năvălit în țară, continuă. Rușii fug pe toată linia, dar trupele noastre sunt în tot locul pe urma lor. La Toron decurge încă lupta. Din Hosszumező Rușii au fost alungați și ai noștri au ocupat localitatea.

Nu e adevărat, că Băicoiul mare ar fi în ruine. Rușii au făcut mari ravagii, vreo-câteva case au ars, dar în partea cea mai mare localitatea a rămas intactă.

PROCESUL DIN SERAJEVO.

Serajevo. — Ieri s'a început deșbaterea procesului intentat atentatorilor din Serajevo. După terminarea formalităților a fost citit actul de acuză. A fost ascultat apoi acuzatul Clabrinovici, care după cum se știe aruncase bomba asupra automobilului cu perechea moștenitoare. Ascultarea lui a ținut foarte mult și deșputerile lui conglăsuiesc întru toate cu cele făcute în cursul instrucției. Acuzatul a deșpus între altele că în April a fost prezentat moștenitorului sârb Alexandru cu care a vorbit cu privire la prilej asupra atentatului.

Redactor responsabil: Constantin Savu.